

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis Et Breviarii Romani

In quibus origo cuiusque Ritus, Causæ historicæ, vel mysticæ, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, Obligatio, & exquisitus Vsus, additis opportunè Decretis omnibus S. Rituum Congregationis, quàm breuissimè explicantur

Gavanti, Bartolommeo

Antverpiæ, 1646

Tertia pars defectibus circa Missam adhibet remedia titulis duodecim.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40214

COMMENTARIA IN RVBRICAS MISSALIS ROMANI.

PARS TERTIA.

De defectibus in celebratione Missarum occurrentibus.

SACERDOS celebraturus, omnem adhibeat diligentiam, ne desit aliquid ex requisitis ad Sacramentum Eucharistiæ conficiendum. Potest autem defectus contingere ex parte materiae consecrandæ, & ex parte formæ adhibendæ, & ex parte ministri conficientis. Quidquid enim horum deficit, scilicet materia debita, forma cum intentione, & Ordo Sacerdotalis in conficiente, non conficitur Sacramentum. Et his existentibus, quibuscumque alijs deficientibus, veritas adest Sacramenti. Alij verò sunt defectus, qui in Missæ celebratione occurrentes, etsi veritatem Sacramenti non impediunt, possunt tamen aut cum peccato, aut cum scandalo contingere.

O Prima est diuisio in defectus substantiales, & in accidentales. Substantiales in tribus contingunt, vel in materia, vel in forma, vel in intentione Ministri: quæ tria sunt necessaria ad substantiam Sacramenti. Accedit verbum cum intentione ad elementum, & fit Sacramentum. Accidentales multi esse possunt, neque ad certum numerum reduci possunt.

Collegit hos defectus in Missa ex sacris Theologis, & in Missalem librum transtulit nescio quis, anno 1557. Venetijs impressum. Pij verò V. & Clementis VIII. auctoritate recognitum Opus, quis ambigat, non prodijisse tandem numeris omnibus absolutum? adiecimus nonnulla ex modernis Theologis non contemnenda.

De defectibus materiae. II.

Defectus ex parte materiae possunt contingere, si aliquid desit ex ijs, quæ ad ipsam requiruntur. Requiritur enim, ut sit panis triticeus, & vinum de vite: & ut huiusmodi materia consecranda in actu consecrationis^a sit coram Sacerdote.

Bb 3

a Sit

a *Si coram Sacerdote.*] Certus terminus huius presentie à solo Christo designari potest, ex Durando in 4. distinct. 11. quest. 6. num. 6. & Palud.

quest. 1. artic. 3. à nobis autem est moraliter diiudicandus ex humano more, quo dicitur res presentis, & ex usu Ecclesie.

De defectu panis. III.

1. b **S**I panis non sit triticeus, vel sit triticeus, c admixtus sit granis alterius generis in tanta quantitate, ut non maneat panis triticeus, vel sit aliqui corruptus, non conficitur Sacramentum.

b *Si panis non sit triticeus.*] Vult esse triticeum Conc. Florent. in Decreto Eugen. ubi definitur necessaria materia Sacramenti; quidquid dicat Caietan. ibi loqui de necessitate precepti. vide Suarez. disp. 44. sect. 1. part. 3. quest. 5. tum quia figura veteres sub tritico data sunt; tum quia hic est panis communiter ad usum hominum; tum quia ita decet, ob excellentiam tanti Sacramenti. Vbi verò dubitatur esse triticeus, ne adhibeatur, ex

Alano lib. 1. de Eucharistia cap. 11. Sclica, seu secala, probabilius negatur esse triticum in Lombardia, Bonac. disput. 4. quest. 2. pun. 1. numero 2.

c *Admixtus sit granis alterius generis, &c.*] Hæc doctrina est S. Thomæ 3. par. quest. 74. artic. 3. ad 3.

Sed, quid si panis confectus sit ex amylo? S. Thom. ibidem negat, quia amyllum fit ex tritico corrupto. Vide falius Suarez. disp. 44. sectione 2.

2. *Si sit confectus de aqua rosacea, vel alterius distillationis, dubium est, an conficiatur.*

Negat S. Thom. artic. 7 ad 3. supra. affirmat Caiet. ibidem.

3. *Si cæperit 1 corrumpi, sed non sit corruptus, similiter 2 si non sit azymus, secundum morem Ecclesie Latine, conficitur, sed 3 conficiens graviter peccat.*

Prima pars propositionis est sancti Thom. sup. artic. 3. ad 4. Altera est Conc. Florent. & communis. Tertia pars est item communis, de Celebrat. Miss. cap. Litteras. An verò detur casus, quòd possit Latinus in Ecclesia Græca

consecrare in fermentato licet, vide Suarez ubi supra sect. 3. in fermentato numquam licet apud Latinos, etiam si virgeat necessitas alicuius in periculo mortis, Suarez sect. 3. in fine, Vnum verò.

4. *Si Celebrans ante consecrationem adverterit Hostiam esse corruptam, aut non esse triticeam, remota illa Hostia, aliam ponat, & facta oblatione, a saltem mente concepta, prosequatur ab eo loco, ubi desinit.*

d Saltem

¶ *Saltem mente concepta.*] Ex quo non est necesse eam eleuare ante oculos super Patenam, neque facere cum ea, vel super ea signum Crucis, vt fecit

in oblatione Hostiæ: sed eam simpliciter deponat super Corporale, si id aduerterit inter oblationem Calicis & consecrationem.

5 Si id aduerterit post consecrationem, etiam post illius Hostiæ sumptionem, posita alia, faciat oblationem vt supra, & à consecratione incipiat, scilicet ab illis verbis, *Qui pridie quàm pateretur*, & illam priorem si non sumpsit, sumpserat, sumat post sumptionem Corporis & Sanguinis, vel alij sumendam tradat, vel alicubi reuerenter conseruet. Si autem sumpsit, nihilominus sumat eam quam consecrauit: quia præceptum de perfectione Sacramenti maioris est ponderis, quàm quòd à ieiunio sumatur.

e Oblationem vt supra.] Id est, saltem mente concepta.

f A consecratione incipiat.] Est communis sententia.

g Sumat post sumptionem, &c.] Ad cau-

telā sumat, aut ob reuerentiā conseruet.

h Si autem sumpsit, &c.] Ratio addita communis est apud Theologos. *Lege Suar. 3. part. disp. 75. sec. 6. ex S. Thom. ibid. quest. 83. art. 6. ad 4.*

6 Quòd si hoc contingat post sumptionem Sanguinis, apponi debet rursus nouus panis, & vinum cum aqua, & facta prius oblatione, vt supra, Sacerdos consecret incipiendo ab illis verbis, *Qui pridie*, ac statim sumat utrumque, & prosequatur Missam: ne Sacramentum remaneat imperfectum, & vt debitus seruetur ordo.

i Ac statim sumat utrumque.] Si ne eleuatione, vt ostendat populo; omittis quæ sequuntur in Canone vsque ad sumptionem inclusiue, ne populus, si fieri potest, cognoscat erratum esse.

l Debitus seruetur ordo.] Iuxta *Conc. Tolet. VII. cap. 1. vel 2. secundum alios.* Ordo verò est, vt corpus prius præexistat, antequam ex eo fundatur sanguis: in Calice namque repræsenta-

tur effusio Sanguinis; ergo Hostia, in qua Corpus Christi est ex vi verborum, debet consecrari prius.

Suar. tamen loco citato tenet, non esse ita necessarium hunc ordinem necessitate Sacramenti, sed tantummodo necessitate præcepti: nam consecrata Hostia post Calicem, statim repræsenteretur Sanguis distinctè à Corpore Christi: quòd sufficere videtur ad integritatem Sacrificij.

7 Si Hostia consecrata dispareat, vel casu aliquo, vt vento, aut miraculo, vel ab aliquo animali accepta, & nequeat reperiri, tunc altera consecratur, ab eo loco incipiendo, *Qui pridie quàm pateretur*, facta eius prius oblatione, vt supra.

m Aut

m *Aut miracula.*] Miraculum est à Deo solo, qui videtur tunc acceptare Sacrificium eo modo oculis nostris imperfectum; & idè non est in rigore necesse vt alia Hostia consecratur. ita *S. Tho.* 3. par. quæst. 82. art. 4. ad 3.

vbi tamen consulit, vt iteratò consecratur, & hoc habet Rubrica, vt tutius & securius in reliquis casibus huius Rubricæ præceptum est, non consilium, ad integritatem Sacrificij, *Suar.* 3. par. disp. 85. sect. 1. Quinto.

De defectu vini. IV.

1 **S** *I* vinum sit factum penitusⁿ acetum, vel penitus putridum, vel S^o de uuis acerbis, seu non maturis expressum, vel ei admixtum tantum aqua, vt vinum sit corruptum, non conficitur Sacramentum.

n *Acetum.*] Non fit Sacramentum, *sanctus Thom.* 3. par. quæst. 74. artic. 5. ad 1.

etus Thom. *ibid.* ad 3. vinum ex aqua miraculosum est apta materia, *Henriq.* lib. 8. cap. 12. & vinum etiam congelatum, *Suar.* disp. 45. sec. 1.

o *De uuis acerbis, &c.*] Habet san-

2 *Si* vinum cæperit^p acescere, vel corrumpi, vel fuerit aliquantum acre, vel mustum de uuis tunc expressum, vel non fuerit^t admixta aqua, vel fuerit admixta^t aqua rosacea, seu alterius distillationis; conficitur Sacramentum, sed conficiens grauiter peccat.

p *Acescere.*] Fit Sacramentum, cum peccato tamen, *sanctus Thomas* supra ad 2.

præcepto stat quoque præceptum Christi, qui neque voluit aquam de necessitate Sacramenti, *Suar.* loco cit.

q *Mustum de uuis tunc expressum.*] Est Iulij Papæ, de *Consecr.* Dist. 2. cap. Cum omne crimen. & ex necessitate conceditur; sed abstinendum est omnino, ob irreuerentiam & indecentiam, ait *Suar.* loco citato disp. 45. sect. 1.

[*Aqua rosacea.*] Conficitur Sacramentum; quia aqua non est de necessitate Sacramenti: sed peccaret contra præceptum negatiuum, de non miscendo aliquid in materia Sacramentorum, præter Christi institutionem, & consuetudinem Ecclesiæ, *sanctus Thom.* quæst. 74. artic. 7. ad 3.

r *Admixta aqua.*] Misceri aqua vinum, est de præcepto Ecclesiæ tantum, *Trident.* Sessione 22. cum quo

3 *Si* celebrans ante consecrationem Sanguinis, quamuis post consecrationem Corporis, aduertat aut vinum, aut aquam, aut vtrumque non esse in Calice, debet statim apponere vinum cum aqua, & facta oblatione vt supra, consecrare, incipiendo ab illis verbis, Simili modo, &c.

4 *Si* post verba consecrationis aduertat vinum non fuisse positum, sed aquam; deposita aqua in aliquod vas, iterum vinum cum aqua ponat in Calice, & consecret, resumendo à verbis prædictis, Simili modo.

- 5 Si hoc aduertat post sumptionem Corporis, vel huiusmodi aqua; apponat aliam Hostiam iterum consecrandam, & vinum cum aqua in Calice, offerat utrumque, & consecret, & sumat; quamuis non sit ieiunus. Vel, si Missa celebretur in loco publico, ubi plures adsint, ad euitandum scandalum poterit apponere vinum cum aqua, & facta oblatione ut supra, consecrare, ac statim sumere, & proseguere cetera.

Prima pars Rubricæ posterioris est *S. Thomæ 3. part. quæst. 83. art. 6. ad 2.* altera verò pars est *Soti 4. distinct. 13. quæst. 2. artic. 6. ad 4.* cuius eadem ferè sunt verba Rubricæ; item *Navarri cap. 25. num. 21.* & est magis practica.

[*Quamuis non sit ieiunus.*] Ita *Sanctus Thom. loc. cit. art. 6. ad 2.* addit *Angelus cum Silu. si Sacerdos, dum in ore*

habet potum, prius quàm deglutiat, sentiat non esse vinum, non debet consumere, sed in Calicem emittere, & post Sanguinis sumptionem illum resumere: sed moraliter est difficillimum, & idè sine scrupulo potest deglutire primum, & consecrare, & sumere secundum. ita *Suarez loco cit. disp. 85. sect. 1. ad primam confirmationem.*

- 6 Si quis percipiat ante consecrationem, vel post consecrationem, totum vinum esse acetum, vel aliàs corruptum, idem seruetur quod supra, ac si deprehenderet non esse positum vinum, vel solam aquam fuisse appositam in Calice.

Eadem est ratio deficientis materiæ ad Sacrificium integrum: si tamen Sacerdos pergat in Missa, & ex ignorantia, vel inopinati casus per-

turbatione non obseruet, non per hoc mortaliter peccat, ex *Navar. cap. 25. Man. num. 91. & Sæ verbo Missa. num. 31.*

- 7 Si autem Celebrans ante consecrationem Calicis aduertat, non fuisse appositam aquam, statim ponat eam, & proferat verba consecrationis. Si id aduertat post consecrationem Calicis, nullo modo apponat, quia non est de necessitate Sacramenti.

Prima pars est manifesta. Adde tantum, esse benedicendam aquam de more. Secunda pars est *S. Thom. loco*

cit. art. 6. ad 4. Ne, inquit, sequatur corruptio Sacramenti pro aliqua parte: quod docuerat *q. 77. art. 8.*

- 8 Si materia, quæ esset apponenda, ratione defectus vel panis, vel vini, non posset vllomodo haberi: si id sit ante consecrationem Corporis, ulterius procedi non debet: si post consecrationem Corporis, aut etiam vini, deprehenditur defectus alterius speciei, altera iam consecrata, tunc si nullo modo haberi possit, procedendum erit, & Missa absol- uenda, ita tamen, ut pratermittantur verba & signa quæ pertinent

Cc

ad

ad speciem deficientem. Quòd si expectando aliquamdiu haberi possit, expectandum erit, ne Sacrificium remaneat imperfectum.

Si nullo modo haberi possit. Imò si difficillimo modo haberi possit, & notabilis inde oriretur offensus populi, Missa absoluenda erit absque materia deficiente, siue Hostiæ, siue vini; quia maioris est vinculi Ius naturale quàm diuinum scriptum, aut posituum, *Azor. lib. 10. cap. 35. quæst. 6.*

An verò Summus Pontifex possit relaxare Ius diuinum ad effectum, vt Sacerdos ob ingentem necessitatem in solo pane sine vino sacrificet? *Azor. lib. 10. cap. 19. quæst. 3. vers. Secundum est.* putat probabilem affirmatiuam sententiam, ob publicam necessitatem, & grauem. Probabiliorem negatiuam docet *Suar. disp. 43. sect. 4.*

Quæri potest in prædictis casibus de aqua, quæ, ob breuissimum tempus ab infusione eiusdem in Calicem vsque ad Calicis consecrationem, non potest conuerti in vinum, vt aliàs dicitur, An remaneat aqua mixta spe-

ciebus vini; an verò & ipsa statim immediate transubstantietur in Sanguinem Christi? sed, quidquid sit de conuersione aquæ in vinum, de qua disputant Philosophi, quam tamen affirmant SS. Patres & Theologi Scholastici, si ob angustiam temporis non fiat conuersio, non putamus absurdum, quòd remaneat aqua substantialiter aqua, cum non sit neque materia, neque commateria immediata Sacramenti; sed ea solùm infunditur ad mysterium vnionis populi cum Christo, vt suo loco diximus. Neque idèò adoramus aquam, sed Christum sub specie vini aqua permixti: sicuti neque si cadat in Calicem musca, eam dicimur adorare. Scripsere de hac re fusiùs Paulus Aresius Episcopus Derthonensis, & in oppositam sententiam Hyacinthus Petronius Magister sacri Palatii, nunc Episcopus.

De defectibus formæ. V.

Defectus ex parte formæ possunt contingere, si aliquid desit ex ijs qua ad integritatem verborum in ipsa consecratione requiruntur. Verba autem consecrationis, quæ sunt forma huius Sacramenti, sunt hæc: *Hoc est enim corpus meum. Et, Hic est enim calix Sanguinis mei, noui & æterni testamenti, mysterium fidei, qui pro vobis & pro multis effundetur in remissionem peccatorum. Si quis autem aliquid diminueret, vel immutaret de forma consecrationis Corporis & Sanguinis, & in ipsa verborum immutatione verba idem non significarent, non conficeret Sacramentum. Si verò aliquid adderet quod significationem non mutaret, conficeret quidem, sed grauissimè peccaret.*

Notanda est hoc loco singularis doctrina *Suar. 3. par. disp. 85. sect. 1. Secundo.* quòd si contingat defectus ef-

fentialis in formâ, vel in altera, vel in vtraque, nempe cum mutatione sensus verborum consecrationis, iteranda est conse-

consecratio, vt perficiatur Sacrificium; & si contingat id cognosci post summptionem Corporis, vel speciei non ritè consecratæ, iteranda est item talis consecratio, appositâ materia quæ non fuit consecrata, *iuxta Rubric. sup. tit. 4. num. 5. & titulo 3. num. 6.* quia eadem est ratio ineptæ materiæ, & materiæ sine forma. Imò etiam, si id contingat fieri ex malitia ministris mutantis formam, vel non habentis intentionem, nihilominùs debet post summptionem supplere defectum, pœnitendo de priori culpa quam commisit, & reuerenter supplendo, vt dictum est.

2. Si Celebrans non recordetur se dixisse ea quæ in consecratione communiter dicuntur, non debet propterea turbari. ^a Si tamen certò ei constet, se omisisse aliquid eorum quæ sunt de necessitate Sacramenti, id est, formam consecrationis, seu partem, resumat ipsam formam, & cetera prosequatur per ordinem. 3. Si verò valde probabiliter dubitat, se aliquid essentialè omisisse, iteret formam, saltem sub tacita conditione. 4. Si autem non sunt de necessitate Sacramenti, non resumat, sed procedat ulterius.

Prima pars est *sancti Thom. sup. artic. 6. ad 5.* Altera pars est *eiusdem ibidem.* Sed cum hîc dicatur, resumat ipsam formam, quid resumendum erit? sanè verba ea tantùm, quæ suprâ num. 1. huius tituli posita sunt tamquam essentialia formæ, quidquid dicant *Ang. Palud. & Scotus.* ita *Suar. loc. citato.* In tertia parte Rubricæ, quæ est communis, eo mo-

Quòd si defectus accidat in vtraque specie, & iam vtramque sumpsit, non est quòd suppleat; quia Sacrificium nullum fuit, sed totum fictum; & eo casu nullum est præceptum de faciendò vero Sacrificio, neque de supplendo quod non est inceptum, neque ex parte: & obligat tunc aliud præceptum de non sacrificando, fracto ieiunio.

Porro *S. Thom. q. 78. art. 3.* vult, excepto enim, omnia verba formarum prædictarum esse de essentia Sacramenti; communior autem antiquorum sententia est, ea non esse. Vide *Suar. disp. 60. sect. 1.*

do tollitur dubium, & periculum iterandi consecrationem super materiam consecratam. Quarta pars patet, & confirmat secundam partem huius Rubricæ, de non resumendo, nisi essentialia formæ.

Ceterùm non est necesse in prolatione formæ, vt sonus verborum attingat Hostiam, vel Calicem, *Suar. disp. 45. sect. 5.*

De defectibus Ministri. VI.

Defectus ex parte Ministri possunt contingere quoad ea quæ in ipso requiruntur. Hæc autem sunt: In primis intentio, deinde dispositio animæ, dispositio corporalis, dispositio vestimentorum, dispositio in ministerio ipso, quoad ea quæ in ipso possunt occurrere.

Diuisio in has quinque species dici debeat essentialis, reliquæ accidentales ea est, ut prima tantum

De defectu intentionis. VII.

1 *Si quis non intendit conficere, sed delusorie aliquid agere. 2 Item si aliqua Hostia ex obliuione remaneant in Altari, vel aliqua pars vini, vel aliqua Hostia lateat, cum non intendat consecrare nisi quas videt. 3 Item si quis habeat coram se undecim Hostias, & intendat consecrare solum decem, non determinans, quas decem intendit: in his casibus non consecrat, quia requiritur intentio. 4 Secus, si putans quidem esse decem, tamen omnes voluit consecrare, quas coram se habebat: nam tunc omnes erunt consecratae: atque ideo quilibet Sacerdos talem semper intentionem habere deberet, scilicet consecrandi eas omnes, quas ante se ad consecrandum positas habet.*

Prima pars sacrilegium enormissimum continet: & si fictionis poeniteat ante sumptionem, potest resumere formam, non ex vi precepti perficiendi Sacrificium, quod nondum incepit, sed ex vi precepti non fingendi fallum in hoc ministerio, & consequenter non perseverandi in fictione, nec sumendi potum & cibum per modum Sacramenti, quod non est, nec dandi alijs occasionem ado-

randi merum panem & vinum. post sumptionem vero ficti Sacramenti seruetur quod diximus supra ex *Suar. tit. 5. num. 1.* Altera pars nullam habet difficultatem. In tertia *Maiores distinct. 11. q. 2. Durand. q. 7. & communiter* concordant; quia non est maior ratio, cur ista vel illa sit consecrata. Quarta pars manifestè sequitur; quia materia est determinata intra terminum intentionis.

2 *Si Sacerdos putans se tenere vnā Hostiam, post cōsecrationem inuenit fuisse duas simul iunctas, in sumptione sumat simul vtramque. 2 Quod si deprehendat post sumptionem Corporis & Sanguinis, aut etiam post abluionem, reliquias aliquas relictas consecratas, eas sumat, siue parue sint, siue magna, quia ad idem Sacrificium spectant.*

In prima parte, quæ est *Auctorum paulo supra citat.* ratio ea est, quia ambæ sunt consecratae; cum illud putans dicat tantum priuatam deceptionem, quæ non tollit intentionem debitam, quæ esse debet, & moraliter est circa hanc præsentem materiam, *Suar. disput. 43. sect. 6.* Secunda pars

est *Soti 4. dist. 12. q. 1. art. 8.* qui tamen distinguit particulas in paruas & magnas, atque has vult in Pyxide asseruari; contra quem *Azor. lib. 10. c. 30. quest. 1.* qui cum Rubrica concordat, sublata omni distinctione; ea nimirum ratione, quia eæ omnes reliquæ sunt Sacrificij, vnde & addit, sumendas esse

esse statim, alioquin post notabile temporis interuallum elapsum, censetur Sacrificium absolutum, & proinde particulæ non sumerentur vt reliquiæ, sed per se: quod facere non li-

cet. *Tabiena* concedit absolutè v. *Missa. num. 42.* eas posse sumi, & sumendas esse, nulla habita distinctione reliquiarum, neque temporis, dummodò pertineant ad eandem Missam.

- 3 *Si verò relicta sit Hostia integra consecrata, eam in tabernaculo cum alijs reponat: si hoc fieri nequit, sequenti Sacerdoti ibi celebraturo, in Altari supra Corporale decenter opertam, sumendam vnà cum altera quam est consecraturus, relinquat: vel si neutrum horum fieri possit, in ipso Calice seu Patena decenter conseruet, quousque vel in tabernaculo reponatur, vel ab altero sumatur: quòd si non habeat quomodo honestè conseruetur, potest eam ipsemet sumere.*

Est casus euentu difficilis; si tamen accidat, optimè Rubrica docet, secu-

ta Sotum, de particulis magnis seruandis, vt suprà.

- 4 *Si intentio non sit actualis in ipsa consecratione propter euagationem mentis, sed virtualis, cum accedens ad Altare intendat facere quod facit Ecclesia, conficitur Sacramentum, etsi curare debet Sacerdos, vt etiam actualem intentionem adhibeat.*

Quod hîc dicitur de ordinaria materia consecranda in Missa, intellige etiam, quando plures particulæ ponuntur super Altare, vt consecrentur, & in actuali consecratione non recordatur illarum Sacerdos, sed eius tantùm quam in manibus habet; tunc enim omnes sunt consecratæ, *Angel. in verbo Euchar. num. 27. Nauar. cap. 25 num. 91.* debent tamen esse præsentés intra Aram, non extra eam, inquit *Suarez disput. 43. sectione 6.* aliàs non æstimaret illas consecratas esse; sicut etiam existimat, id totum in Calice consecratum esse, quod per modum continui in eo continetur: guttæ verò quæ sunt extra Calicem,

aut intra, sed separatæ à toto, verisimilius putat quòd non sint consecratæ, neque intentione virtuali intentæ. & eò magis erunt consecratæ particulæ positæ in Pyxide, vbi aliæ adsunt aliàs consecratæ, *iuxta placitum Possenini de Officio Curati cap. 2. num. 20.* quod tamen prohiberem fieri. Certè si fiat, genuflexiones plures addendæ erunt ab Offertorio ad Communionem; neque circulus perficiendus erit ad *Orate fratres*, propter consecratas particulas in illa Pyxide.

Item, si Pyxis non aperitur tempore consecrationis ex obliuione, fit tamen consecratio, *ex Suarez disp. 43. sect. 5.*

De defectibus dispositionis animæ. VIII.

1 **S**I quis suspensus, excommunicatus, degradatus, irregularis, vel aliàs canonicè impeditus, celebret; conficit quidem Sacramentum, sed gravissimè peccat, tam propter Communionem, quam indignè sumit, quam propter executionem Ordinum, quæ sibi erat interdicta.

Nota, quòd valor ille Missæ, qui est ex parte precù Ecclesiæ, omnino perditur, ex *S. Thom. q. 82. art. 7. ad 3.* quia Ecclesia nō intendit orare nomine suo, ore præcisorum ab ea per excommu-

nicationem notoriam. Fufius *Suar. disp. 77. sect. 2.* Quòd si immineat mortis, infamiæ aut scandali periculum, poterunt prædicti cum contritione celebrare, *Azor. lib. 10. c. 31. q. 6.*

2 Si quis habens copiam Confessoris celebret in peccato mortali, graviter peccat.

3 Si quis autem in casu necessitatis, non habens copiam Confessoris, in peccato mortali absque contritione celebret, graviter peccat. Secus si conteratur: debet tamen, cum primùm poterit, confiteri.

4 Si in ipsa celebratione Missæ Sacerdos recordetur, se esse in peccato mortali, conteratur cum proposito confitendi, & satisfaciendi.

5 Si recordetur, se esse excommunicatum, vel suspensum, aut locum esse interdictum: similiter conteratur cum proposito petendi absolutionem. Ante consecrationem autem in supradictis casibus, si non timetur scandalum, debet Missam inceptam deserere.

Supradicta fundantur in verbis sancti Pauli 1. Corinth. 11. Probet autem seipsum homo, &c. & in Decretis Concilii Trident. Sess. 13. c. 4. & can. 11. lege *Suar. 3. par. disput. 63. sect. 3.* nam Concil. Trident. ponit duas circumstantias, quæ debent concurrere, ut liceat celebrare sine Confessione. *Necessitate, inquit, urgente, & modò desit copia Confessoris.*

Necessitas vrgens in his casibus erit; Primò, absolventi inchoatum iam Sacrificium, ut perficiatur. Item necessitas alterius in periculo mortis existentis; pro quo communicando

facienda est Missa. Item, si omitendo Missam scandalum oriretur; dico scandalum, non autem quædam admiratio populi, quæ, ex *Corduba quest. 142. citante alios*, non sufficit. Item, quando tenetur ex officio facere Sacrum; quam causam præsertim indicat Tridentinum. Necessitas igitur attendatur, non commoditas, ex *Suar. ibidem sect. 4.*

Inopia verò Confessoris dicitur esse, quando verè non adest qui absolvere à peccato mortali possit, quo reus est Sacerdos celebraturus; vel longiùs abest quam adiri commodè queat. Item,

Item, quando, etiam si adsit Confessor, timetur verè de eo, quòd ob non seruatum sigillum, aut aliam ob causam, graue damnum sequeretur celebraturo. ita *Silu. verbo Confessio* 1. §. 2. tamen confiteatur alia peccata, tacito tautum eo, in quo est periculum. ita *Maior* 4. *dist.* 17. *quest.* 5. & *Nauar.* *cap.* 7. *num.* 6. Sicut etiam idem facere debet, si reseruatum casum habeat, neque adire potest Episcopum, neque obtinere absolutionem. Porro contritionem esse necessariam, omnes fatentur ex *Trident.* *suprà cit.* ibi: *Sibi contritus videatur.*

Quid autem agendum erit ante consecrationem? Si ante inchoatam Missam recorderetur se esse in peccato, confiteatur, etiam si oporteat exui sacris vestibus, *Scor. d.* 9. *quest.* 1. quia sacra actio non est incepta. citra scan-

dalum intellige, vt etiam in sequentibus. Si Missa est inchoata, & facillè potest Confessor accedere ad Altare, fiat, *Bonau.* 4. *d.* 13. *Siluest. v. Euchar.* 2. *quest.* 6. quia illa pars Missæ est extrinseca Sacrificio, & potest interrumpi, sicut per Concionem, oblationem populi, &c.

At *S. Thom. quest.* 83. *artic.* 6. *ad* 2. dicit, tutius esse relinquere Missam, maximè in casu excommunicationis (quem sequitur Rubrica) vbi tamen indicat, non esse præceptum, sed consilium, deserere inceptam Missam, dum dicit, *tutius esse.* & *sanctus Bonauentura supra* negat, deserendam esse Missam; negatque, teneri Sacerdotem discedere ab Altari vt confiteatur. Debet autem, cum primùm poterit, confiteri, ex *Concilio Tridentino locò citato.*

De defectibus dispositionis corporis. IX.

1 **S**I quis non est ieiunus post mediam noctem, etiam post sumptionem solius aquæ, vel alterius potus, aut cibi, per modum etiam medicina, & in quantumcumque parua quantitate, non potest communicare, nec celebrare.

Est doctrina *sancti Thomæ* 4. *part.* *quest.* 80. *art.* 8. *ad* 4. ex *Conc. Africano cap.* 8. *Carth. III. cap.* 29. & *cap.* 48. vbi asseritur, in Concilio Nicæno fuisse hanc eandem consuetudinem sumendi Eucharistiam ante omnem cibum confirmatam: non aiunt, institutam; quia manabat ab Apostolis. *Clemens Epist.* 2. dicit, se à *S. Petro* hoc

accepisse. Neque verò etiam, vt detur Viaticum aegroto, poterit non ieiunus celebrare; contra *Maiorem*, *Azor.* *cap.* 30. & *Suar. sect.* 5. lege *Suar. disp.* 68. *sect.* 3. & 4. De quauis minima quantitate cibi aut potus expresse loquitur *Concilium Tolet. VII. cap.* 2. imò & de papyro traiecto & ciecto, docet *idem Suar. ibidem.*

2 Si autem ante mediam noctem cibum aut potum sumpserit, etiam si postmodum non dormierit, nec sit digestus, non peccat, sed ob perturbatione mentis, ex qua deuotio tollitur, consulitur aliquando abstinendum.

Hæc *S. Thom. ibidem ad* 5.

3 *Si reliquia cibi remanentes in ore transglutiantur, non impediunt Communionem, cum non transglutiantur per modum cibi, sed per modum salivæ. Idem dicendum, si lauando os, deglutiatur stilla aquæ præter intentionem.*

Ita S. Thom. *ibidem* ad 4. qui vult, quantitatem vini vel aquæ esse valde parvam, vt permisceatur salivæ inseparabiliter. vnde in Rubrica *stilla aquæ* nominatur. Notat *Suar. sect. 4.* necessarium esse, vt manducatio præcesserit mediam noctem: nam si aduertat Sacerdos post mediam noctem, habere in ore reliquias cibi, & eas ex certa scientia deglutiatur, violat ieiunium naturæ necessarium ad Communionem, ex *Palud. 4. dist. 8. art. 2. num. 21.* expuantur igitur potius quàm traiiciantur.

Duo tamé non ieiuno Sacerdoti conceduntur. Primû, vt possit sumere particulas siue à se siue ab alio consecratas, si nequeant conseruari sine maiori

irreuerentia: quia ieiunium est ad reuerentiam sine præiudicio maioris irreuerentiæ; & præsertim, si timeatur incurfus hostium, *Bonac. cum alijs disp. 4. quest. 6. pun. 2.* qui etiam addit, quod licet multo tempore se detinuerit Sacerdos in distribuenda Eucharistia, potest adhuc tamen reliquias fumere, & vasa purificare, si distribuatur coniunctim cum Missa. Alterum est ad supplendum Sacrificium; de quo mox dicemus *tit. 10. num. 3.* Concedit *Toletus lib. 2. cap. 1. num. 2.* celebrationem illi, qui omnino immemor cibi sumpti aut potus, recordatur deinde post consecrationem, se non esse ieiunum; ac etiam ante consecrationem, si scandalum imminet.

4 *Si plures Missas in vna die celebret, vt in Natiuitate Domini, in vnaquaque Missa abluat digitos in aliquo vase mundo, & in vltima tantum percipiat purificationem.*

Prohibemur *de Celebr. Miss. cap. Ex parte.* ab Innocen. III. in priori Missa sumere Calicis abluionem; quamuis non sumi soleat ob nutritionem, sed ob reuerentiam Sacramenti: quare, si in prima Missa sumitur ablutio, imò aqua per errorem pro vino consecrata, frangitur ieiunium, & alia Missa celebrari non potest.

Nota ea verba, *in aliquo vase mundo*, non in Calice Missæ, ne vinum

ablutionis sit deinde materia consecrationis. Ceterum ipsamet ablutio digitorum si non sumatur à Celebrante in tertia Missa, sumi debet ab alio qui sit ieiunus, ob reuerentiam fragmentorum, quæ fortasse ibi sunt corrupta; vel in Sacarium fundenda erit. quod etiam nota pro ablutione digitorum, quæ fit in ordinaria Communionem populi extra Missam.

5 *Si præcesserit pollutio nocturna, quæ causata fuerit ex præcedenti cogitatione quæ sit peccatum mortale, vel euenerit propter nimiam crapulam, abstinendum est à Communionem & celebrationem, nisi aliud Confes-*

Confessario videatur. Si dubium est, an in precedenti cogitatione fuerit peccatum mortale, consulitur abstinendum, extra tamen casum necessitatis. Si autem certum est, non fuisse in illa cogitatione peccatum mortale, vel nullam fuisse cogitationem, sed euenisse ex naturali causa, aut ex diabolica illusionem, potest communicare & celebrare; nisi ex illa corporis commotione tanta euenit perturbatio mentis, ut abstinendum videatur.

Est sancti Thom. 3. par. quest. 80. art. 7. qui ferè totum hausit ex S. Gregorio in Epistola ad August. Anglorum Episc. Sed pollutio, etiam voluntaria, per confessionem purgata non impedit, nisi ob congruentiam.

De defectibus in ministerio ipso occurrentibus. X.

Possunt etiam defectus occurrere in ministerio ipso, si aliquid ex requisitis ad illud desit: ut, si celebretur in loco non sacro, vel non deputato ab Episcopo, vel in Altari non consecrato, vel tribus mappis non cooperto: si non adsint luminaria cerea: si non sit tempus debitum celebrandi, quod est ab aurora usque ad meridiem, communiter: si Celebrans saltem Matutinum cum Laudibus non dixerit: si omittat aliquid ex vestibus sacerdotalibus: si vestes sacerdotales & mappa non sint ab Episcopo vel ab alio hanc habente potestatem benedicta: si non adsit clericus, vel alius deserviens in Missa, vel adsit qui deservire non debet, ut mulier: si non adsit Calix cum Patena conueniens, cuius cuppa debet esse aurea, vel argentea, vel stannea, non area, vel vitrea: si Corporalia non sint munda, qua debent esse ex lino, nec serico in medio ornata, & ab Episcopo vel ab alio hanc habente potestatem benedicta, ut etiam superius dictum est: si celebrat capite cooperto sine dispensatione: si non adsit Missale, licet memoriter sciret Missam, quam intendit dicere.

Numerantur hinc quatuordecim casus grauiores, in quibus ut plurimum accidit peccatum mortale, si fiat contra regulas hoc loco significatas; de quibus nos egimus supra in prima part. Rubricarum tit. 20. & secunda part. tit. 1. & 2. nisi excuset ignorantia, vel oblitio, &c. Azor. lib. 10. cap. 29. quest. 6. Et ratio est, quia Concilium Tridentinum Sess. 22. & Pius V. initio Missalis hoc tradit,

ut secundum ritum, normam & modum à se traditum Missam decantent omnes, ac legant. Vnde non licet mutare hunc ordinem Missae; non dico mutare Missam, & eam dicere alterius diei quam in Missali praescribatur, ut notat Suar. 3. part. disput. 83. sect. 3. sed mutare omitendo aliquid, quod pertinet ad integrum Missae ritum. multo verò minus addere licet quidquam, quod expressius

D d

pressius

pressius cautum est in *Trid.* & *prædicta Bulla Pij V.*

De rebus autem, an sint benedictæ, necne, non tenetur semper interrogare

Sacerdos, *Azor. lib. 10. cap. 17. quest. 11.* quæ verò non sunt vsui amplius, comburantur, ex *Clem. Epistola 2. & Summ. stis.*

- 2 Si Sacerdote celebrante violetur Ecclesia ante Canonem, dimittatur Missa: si post Canonem, non dimittatur. Si timeatur incursum hostium, vel alluionis, vel ruina loci ubi celebratur, ante consecrationem dimittatur Missa, post consecrationem verò Sacerdos accelerare poterit sumptionem Sacramenti, omisis omnibus alijs.

Ratio est manifesta, quia ante Canonem nondum est inceptum Sacrificium; post Canonem verò est perficiendum: post inchoatum scilicet Ca-

nonem, qui desinit in fine seu principio Orationis Dominicæ. Quæ de re vide supra *par. 2. tit. 10 nu. 1. pag. 159.* incipit autem Canon à *Te igitur.*

- 3 Si Sacerdos ante consecrationem grauitur infirmetur, vel in syncopen inciderit, aut moriatur, præmittitur Missa: si post consecrationem Corporis tantum, ante consecrationem Sanguinis, vel utroque consecrato id accidit, Missa per alium Sacerdotem expleatur ab eoloco, y ubi ille desijt, & in casu necessitatis etiam per non ieiunum. Si autem non obierit, sed fuerit infirmus, ad eò tamen ut possit communicare, & non adsit alia Hostia consecrata, Sacerdos qui Missam supplet, a diuidat Hostiam, & unam partem præbeat infirmo, aliam ipse sumat. Si autem semiprolata forma Corporis obiit Sacerdos, quia non est facta consecratio, non est necesse ut Missa per alium suppleatur. Si verò obierit semiprolata forma Sanguinis, tunc alter prosequatur Missam, & super eundem Calicem repetat integram formam, ab eo loco, Simili modo postquam cœnatum est. vel posset super alium Calicem præparatum integram formam proferre, & Hostiam primi Sacerdotis, & Sanguinem à se consecratum sumere, ac deinde Calicem relictum b semiconsecratum.

x Per alium Sacerdotem expleatur.] Ita Concil. Toler. VII. in cap. Nihil. 7. q. 1. & S. Thom. 3. par. quest. 83. art. 6. ad 1. videtur indicare Iuris esse diuini, ut tunc Sacrificium expleatur; & est probabilior sententia quàm eorum, qui id tantum concedunt ubi adest populus. Vidè *Azor. lib. 10. c. 33. quest. 1.*

y Ubi ille desijt.] Si prior inchoauerit tantummodò formam Sanguinis, alter eandem integrã proferet, *Azor. ubi supra*; si verò nesciatur ubi desierit, incipiatur à Simili modo, &c. vel si consecrauit vtramque speciem, incipiatur ab *Vnde & memores.* Si dubitatur de consecratione Hostiæ, incipiat

tur

tur à Canone, *Suar. disp. 85. sect. 1.* & sub conditione mente retenta consecret, vel aliam (quod melius est) consecret Hostiam, & priorem sumat post sumptionem Sanguinis.

z *Etiā per non ieiunum.*] *Ex eodem Concilio Toletano;* quia, inquit, ex utraque persona vnus minister Christi componitur. Vide *Suar. 3. p. disput. 66. sect. 6. cum Soto 4. dist. 13. quæst. 2. ad 6.* qui concedit *ibidem*, Sacrificium expleri posse à Sacerdote excommunicato irregularique, si cesset scandalum; quem sequitur *Suar. loco cit.*

a *Diuidat Hostiam.*] Ita conuenit, quia partem habuit ille prior in consecratione, ergo etiā in sumptione. *Suar. 3. par. disput. 85. sect. 2. ex causa rationabili concedit cum Palud. 4. dist. 12.*

quæst. 1. artic. 5. conclus. 2. & Siluest. Euchar. 2. quæst. 10. §. 7. posse dari partem Hostiæ ad communicandum laicum; quia & antiqui referuabant tertiam Hostiæ partem pro infirmis, cap. Triforme. de Consec. d. 2. Sergij. ergo & multò magis infirmo huic Sacerdoti.

b *Semiconsecratum.*] Sumat hunc Calicem ante ablutionem; qui idè dicitur semiconsecratus, quia de primis verbis consecrationis Calicis dubium est, an sufficiant pro forma. vnde etiam adorandus erit sub conditione, *Scot. 4. dist. 8. quæst. 2.*

At, dato nouo casu, quòd ille obierit post sumptionem tantum Hostiæ, tunc alter sumat tantum Sanguinem qui remansit, *Henriq. lib. 9. cap. 41. & utrique fit satis.*

4 *Si quis extra huiusmodi casus necessitatis integra Sacramenta non sumpserit, grauissimè peccat.*

Ita *Concil. Trid. Sess. 21. cap. 1. & clariùs sess. 22. fusiùs Suarez 3. par. disput. 43. sectione 3.* Integra verò Sa-

cramenta sunt utraque species, non autem quæcumque consecrauit Sacerdos, vt patet.

3 *Si musca, vel aranea, vel aliquid aliud ceciderit in Calicem ante consecrationem, projiciat vinum in locum decentem, & aliud ponat in Calice, misceat parum aquæ, offerat vt supra, & prosequatur Missam: si post consecrationem ceciderit musca, aut aliquid eiusmodi, & fiat nausea Sacerdoti, extrahat eam, & lauet cum vino; finita Missa comburat, & combustio ac lotio huiusmodi in sacrarium projiciatur. Si autem non fuerit ei nausea, nec vllum periculum timeat, sumat cum Sanguine.*

c *Offerat vt supra.*] Id est, mente concepta oblatione.

d *Si post consecrationem, &c.*] Est *S. Thom. 3. par. q. 83. artic. 6. ad 3.*

6 *Si aliquod venenosum ceciderit in Calicem, vel quod prouocaret vomitum, vinum consecratum reponendum est in alio Calice, & aliud vinum cum aqua apponendum denuò consecrandum: & 2 finita Missa Sanguis repositus in panno lineo vel stuppa tamdiu seruetur, do-*

nec species vini fuerint desiccatae; & tunc stappa comburatur, & combustio in sacrarium projiciatur.

Prima pars est S. Thom. *quest. 83. artic. 6. ad 3.* ne Calix vitæ, inquit, sit in mortem, ex quo patet sufficere, si vinum nunc consecratur ad summptionem, non autem ad integritatem consecrationis, quæ verè facta fuit in utraque vera specie. Altera pars, vlt-

que ad combustionem stappæ, est *contra Palud. dist. 9. quest. 1. & Silu. Euch. 2. quest. 9. §. 3. & alios*, qui sacrilegium putant, species comburere, quod verum esset, si in illis Christus esset, sed exsiccatas speciebus definit ibi esse Christus.

7 *Si aliquod venenatum contigerit Hostiam consecratam, tunc alteram consecret, & sumat eo modo quo dictum est, & illa seruetur in tabernaculo loco separato, donec species corrumpantur, & corruptæ deinde mittantur in sacrarium.*

Adde hoc loco, quodd ea quæ sunt à fulmine tacta, venenata censentur, ex *Genuen. in sua praxi Neapol. cap. 49.* Qui casus accidit anno 1601. in Calice à fulmine tacto post consecrationem; & ita fuit à Doctoribus decisum.

8 *Si sumendo Sanguinem, particula remanserit in Calice, digito ad labium Calicis eam adducat, & sumat ante purificationem, vel infundat vinum, & sumat.*

Duobus ergo modis sumi potest. & primus est *Scotti 4. distinct. 8.* alter est *Siluestri verbo Eucharistia. 2. quæstione 9. & aliorum.* & patet in Parascæue, quando particula sumitur cum vino puro. Uterque à Rubrica conceditur; at secundus magis placet.

9 *Si Hostia ante consecrationem inueniatur fracta, nisi populo euidenter appareat, talis Hostia consecratur: si autem scandalum populo esse possit, alia accipiatur, & offeratur: quod si illius Hostia iam erat fracta oblatio, eam post ablutionem sumat. Quod si ante oblationem Hostia appareat confracta, accipiatur altera integra, si citra scandalum, aut longam moram fieri poterit.*

Continet Rubrica opportuna remedia, quorum ratio est manifestissima.

10 *Si propter frigus, vel negligētiam Hostia consecrata dilabatur in Calicem, propterea nihil est reiterandum, sed Sacerdos Missam proseguatur, faciendo cærimonias & signa consueta cum residua parte Hostia, quæ non est madefacta Sanguine, si commodè potest. Si verò tota fuerit*

fuerit madefacta, non extrahat eam, sed omnia dicat omittendo signa, & sumat pariter Corpus & Sanguinem, signans se cum Calice, & dicens: Corpus & Sanguis Domini nostri, &c.

e Nihil est reiterandum.] Docet Rubrica addita consona sunt casui, vt
S. Thom. sup. art. 6. ad 6. reliqua in verba respondeant actioni.

11 *Si in hieme Sanguis congeletur in Calice, inuoluatur Calix pannis calefactis: si id non proficeret, ponatur in feruenti aqua prope Altare, dummodò in Calicem non intret, donec liquefiat.*

Si fingatur casus, non posse lique- in particulas redigi, vt sumi possit;
fieri, tunc poterit digitis comminui, & Suar. disput. 85. sectione 1.

12 *Si per negligentiam aliquid de Sanguine Christi ceciderit, siquidem super terram, seu super tabulam, lingua lambatur, & locus ipse radatur quantum satis est, & abrasio comburatur; cinis verò in sacrarium recondatur. Si verò super lapidem Altaris ceciderit, sorbeat Sacerdos stillam, & locus bene abluatur, & ablutio in sacrarium projiciatur. Si super linteum Altaris, & ad aliud linteum stilla peruenerit, si usque ad tertium, linteamina ter abluantur ubi stilla ceciderit, Calice supposito, & aqua ablutio in sacrarium projiciatur. Quòd si in ipso solum Corporali, aut si in vestibus ipsis sacerdotalibus ceciderit, debet similiter abluì, & ablutio in sacrarium projici. Si in substrato pedibus panno, vel tapeto, bene abluatur, vt supra.*

Est Decretum Pij Papæ I. cap. Si per negligentiam, de Consecr. Dist. 2. & explicatur à S. Thoma supra art. 6. ad 7. Sed adde Primò, à Sacerdote tantum ea fieri debere quæ Rubrica hæc iubet, Suar. disp. 85. sect. 1. Secundò, multa esse antiquata per hanc Rubricam ex ijs quæ Pius hac de re statuerat; cuiusmodi sunt, abscissio vestium & combustio, intra Altare combustorum repositio, sumptio lotionis. Pænæ quoque non sunt in usu, & idèd in Missali omittuntur, vt notat Suarez, ibidem, quæ erunt deinceps

imponendæ arbitrio Superioris: nec ullam tenetur Sacerdos subire nisi impositam; Deo tamen satisfaciatur. Tertio, aliqua adduntur in Rubrica satis similia prædictis, de quibus non meminit Pius; vt, quando cadit super vestes Sacerdotis, pannum, & tape- te substratum.

Quid si cadat Sanguis super barbam? Barib. ab Ang. Dialog. 5. §. 713. vult eam abluì, & comburi: sed videtur sufficere, si barba pluries lauetur, cui parcendum est magis quàm tapetibus, de quibus supra.

13 *At si contingat totum Sanguinem post consecrationem effundi, si quidem aliquid vel parum remansit, illud sumatur, & de effuso reliquo Sanguine fiat, ut dictum est. Si verò nihil omnino remansit, ponat iterum vinum & aquam, & consecret ab eo loco, Simili modo postquam cœnatum est, facta prius tamen Calicis oblatione, ut supra.*

f *Vel parum.*] Sufficit ad integritatem Sacrificij.

g *Si verò nihil.*] Suppleatur, ut dictum est supra ex S. Thom. ibidem ad 3.

14 *Si Sacerdos euomat Eucharistiam, si species integræ appareant, reuenter sumantur, nisi nausea fiat: tunc enim species consecrata cautè separentur, & in aliquo loco sacro reponantur, donec corrumpantur, & postea in sacrarium projiciantur. Quòd si species non appareant, comburatur vomitus, & cineres in sacrarium mittantur.*

Regula generalis est, si species Sacramentales integræ vel in aliqua particula haberi possunt, reuenter seruandas esse, vel sumendas, quia sub eis manet Christus: & similiter fiat, ut in hac Rubrica dicitur, si à mure sumantur, aut ex Eucharistia vermes generentur. Ea verò quæ tales species contigerunt,

vel comburenda, vel purificanda sunt, iuxta prædicta, *Suar. loco cit. sect. 1.*

*Vomitus etiam potest esse, & licitè, voluntarius, quando monitus est Sacerdos de speciebus à se sumptis, quòd venenatae sint, ex Tabien. verbo *Missæ. num. 32.* eadem ratione quæ supra *num. 6.* allata fuit.

15 *Si Hostia consecrata, vel aliqua eius particula dilabatur in terram, reuenter accipiatur, & locus vbi cecidit, mundetur, & aliquantum abradatur, & puluis seu abrasio huiusmodi in sacrarium immittatur. Si ceciderit extra Corporale in mappam, seu alio quouis modo in aliquod linteum, mappa vel linteum huiusmodi diligenter lauetur, & lotio ipsa in sacrarium effundatur.*

Patent ob reuerentiam Sacramenti hæc fieri. Quòd si fragmentum nequeat discerni, pluries linteum lauetur, non autem comburatur. *Henriq. cap. 28. num. 4. cum Sot. d. 10. quæst. 2. artic. 8.*

In casu dubio consecratae Hostiæ quæ reperitur apud veneficum, seu sacrilegum, aut circa Altare, vbi proximè fuit celebratum, aut quando particula Patenæ parti posteriori

hæreat, ita fixè (quod mihi accidit) ut subeat suspicio, de consecratis in præcedenti Missa particulis eam vnam esse posse; quid erit agendum? In hisce casibus nulla solemnitas est adhibenda luminarium, & eiusmodi, sed adoranda erit sub conditione, reseruanda in Tabernaculo, seu intra Corporale, & sumenda à Sacerdote ante Calicis ablutionem in proxima Missa, quòd si fortè sit deturpata, ut nauream

nauseam moueat, fiat vt dictum est supra num. 7.

Quod attinet ad sacrarium, de quo sępe in his Rubricis, rem & vocabu-

lum habemus apud S. Clementem Epist. 2. de Cons. Dist. 1. cap. Altare. est autem Piscina sacra, vt loquuntur alij.

16 Possunt etiam defectus in ministerio ipso occurrere, si Sacerdos ignoret ritus & carimonias ipsas in eo seruandas: de quibus omnibus in superioribus Rubricis copiosę dictum est.

Hoc loco distinctione est opus: nam si omittit aliquid de Rubricis primi ordinis, vt *Gloria in Excelsis*, *Credo*, *Commemoratio de Sancto*, & eiusmodi, & recordetur in progressu Missę, non debet repetere, nec regredi, *Silu. Missa 1. quest. 5. §. 4. & 5.* dissonum enim esset, & scandalosum potiùs. Commemorationem autem de Sancto debet addere inter Orationes secretas, & post Communionem, licet inter Collectas eam omiserit, si opportunę recordetur. inter vltimas non dicerem, si neque inter secretas dixissem; sed in sacristia post depositas vestes supplerem omisa. Si verò loquamur de ritibus & carimonijs quę consistunt in actione Missę, de suo genere mortale est omittere; quia Concilium Tridentinum sess. 22. & Pius V. in *Bulla Missalis* expressę præcipiunt observari etiam ritus secundi ordinis; ex leuitate tamen materię, vel inaduertentia, vel obliuione, posset esse veniale, si quid omittitur: grauius autem est, si quid committitur addendo Rubricis, quod item est prohibitum. *Legę Suar. disp. 84. sect. 2.*

Non tamen addit ille contra Rubricas, qui Officium recitans aliud, Missam deinde celebrat more Ecclesię in qua celebrat; vbi fortę dicitur *Credo*, vel *Gloria*, quę non dicuntur extra eam; imò tenetur celebrare ibidem pro ratione Festi, iuxta Regulam,

Cum fueris Romę, &c. alioquin esset alijs admirationi, si festo non interuiret in propria Ecclesia pro qualitate Festi.

Intellige quę dicimus de Missa pro omnibus approbata: nam Missę certis Regularibus concessę tantum, puta de Sanctis Ordinis eorum, aut alijs quę non habentur in Missali Romano, non possunt ab alijs dici, nec etiam in ipsorum Regularium Ecclesijs, ex Decreto sacre Rituum Congregationis 19. Nouemb. 1622. neque a Cappellanis secularibus proprijs in Ecclesijs Monialium, quę Romano non vtuntur Breuiario. Quo casu, Missam quidem Cappellani proprij recitabunt de Sancto, de quo Moniales Officium, sed cum Missali Romano, vt in Proprio de Sanctis, vel de Comuni. Eadem sacra Congregatio Rituum ita decreuit die 20. Nouemb. 1628. si nulla est Missa in Missali Romano, quę concordet cū Officio Monialium, puta de nomine Iesu, de Spinea corona, & similibus, eo casu Missam de Circumcisione Domini, seu Missam de Cruce, vel Passione, recitare poterunt; vel certę pro debita licentia adeant sacra eamdę Congregationem.

Quod si quis adderet, vel detraheret ex carimonijs, etiam deuotionis causa, præsumens id esse melius, tunc peccaret mortaliter; quia in Bulla Pij V. dicitur, *ne præsumant*. ita
Ant.

Ant. Molina in Instruct. Sacerdotum Tract. 3. cap. 11. §. ult.

17 At si inchoata Missa veniat Episcopus, aut eo maior, aut Princeps, neque alia Missa celebrari possit, quid agendum? ante Consecrationem, & post Epistolam, si illi veniant, poterit repeti Missa à capite, *Nauar. de Orat. Notab. 16. num. 55. & Azor. lib. 10. cap. 32. quest. 3. Addit Possen. de Offic. Cur. cap. 2. num. 11.* posse hoc idem fieri, etiam ultra primam vicem, si maior causa superueniat; sed, meo iudicio, tunc esset opus altiori iudicio.

18 Quæritur adhuc: An possit interrumpi, & discontinuari Missa ob aliquam causam? respondetur, Possè, ob Concionem & publicationes Editorum, quæ fiunt à Parochis: præterea ad confessionem audiendam moribundi, custodita, si opus est, interim ab alio Eucharistia; vel ad vngendum infirmum, cui nullum aliud Sacramentum ministrari potest, ex *Nauar. de Hor. Canon. cap. 16. num. 69. Hen-*

riq. lib. 9. cap. 30. num. 4. Non autem interrumpi debet paulò ante laicorum Communionem, vt Sacerdos audiat apud Altare etiam breuem confessionem alicuius; quod perturbat, & meritò, astantium animos, *Doctores apud Bonacin. disp. 4. quest. 6. punct. 1. num. 20.*

19 Accidit denique in Missæ ministerio offerri Sacerdoti particulam pro communicando laico, & oblatione Hostiæ iam facta, poteritne illa consecrari? *Bonac. de Euchar. disp. 4. quest. ult. punct. 2. num. 6.* videtur negare. sed puto probabiliter posse consecrari, oblatione eiusdem mente concepta, vt sæpiùs in defectibus dictum est: non tamen remotiùs ab oblatione Hostiæ, puta iam cœpta Præfatione. Vel eo casu, si necessitas adfit, arbitrio boni viri, dari laico poterit pars Hostiæ consecrata, quæ olim referuabatur pro infirmis, vt paulò suprà diximus *num. 3. presentis tituli.*

De Rubricis præceptiuis, & directiuis. XI.

Reliquum est, vt in ordine ad Missam examinemus duo. Alterum est circa Rubricas omnes, de quibus hæctenus, quæ cum diuidantur communiter à Summistis & Theologis in præceptiuas & directiuas, nondum quis veluti digito demonstrauit, quanam ex dictis sint præceptiua, quanam directiua: nam illæ obligant sub mortali, hæ non item, nisi ex contemptu omittantur. Alterum est circa onera Missarum, quæ subire solent Sacerdotes; de quibus Theologi multa sparsim docuere, quæ hoc loco collecta breui compedio, Lectori spero vt valdè profint. Nunc de primo.

Seclusa igitur obliuione, ignorantia inculpabili, & inaduerterentia, quæ culpam diminuunt, vt suprà monuimus: omissa item ea recentioris Auctoris distinctione, in præceptiuas sub mortali, & præceptiuas sub veniali, diuersas à directiuis. Quæ distinctio nulla est; aut est quæstio de nomine; nam præceptum importat propriè in sua significatione materiam grauem, & lethalem culpam.

I DICO PRIMO. Quâdo in Rubricis habetur hæc vox *grauissimè*, seu *grauiter peccat*, certissimum est, significari peccatum mortale. Sepies autè habetur, cum de defectibus Missæ agitur.

Si

Si non in azymo conficiatur Sacramentum in Ecclesia Latina, *tit. 3. num. 3.*

Si vinum cæperit acescere, vel corrumpi, vel fuerit aliquantum acre, vel mustum de uuis tunc expressum; vel sine aqua fiat Sacrificium, vel cum aqua non naturali, *tit. 4. num. 2.*

Si in forma adderet aliquid Celebrans, quod significationem non mutaret, *tit. 5. num. 1.*

Si celebret suspensus, excommunicatus, degradatus, irregularis, vel canonicè impeditus, *tit. 8. num. 1.*

Si celebret in peccato mortali habens copiam Confessoris, *ibid. num. 2.*

Si non habens copiam Confessoris sine contritione in peccato mortali celebret, *ibid. num. 3.*

Si integræ Sacramenta extra quosdam casus non sumpserit, *tit. 10. num. 4.*

2 DICO SECUNDO. Quando materia Rubricæ pertinet ad integritatem Sacramenti, seu Sacrificij, ea ita grauis censenda est, ut omissio sit peccatum mortale: eiusmodi sunt, quæ de pane, vino, aqua, intentione, forma, sumptione vtriusque speciei sunt præscripta. quæ omnia sub mortali sunt iuxta Rubricas obseruanda.

In forma quoque illud enim additum ab Ecclesia, non potest sine peccato mortali voluntariè omitti.

3 DICO TERTIO. Eas Rubricas esse præceptiuis, in quibus concordant Doctores, eas esse de re graui, & sub mortali obseruandas esse: videlicet, De loco celebrandi non prohibito, de ara consecrata, de lumine, de hora celebrandi, de dispositione animæ & corporis, ieiunio scilicet à peccato mortali, & à cibo, de ministro, de Missali libro, de Calice, Patena, Corporali, & Palla, de Canone integrè & secretè recitando, de prima purificatione cum

vino, de numero, munditia, integritate, & benedictione vestium Sacerdotalium; eo modo quo probauimus supra suis locis.

4 DICO QUARTO. Rubricas aliquas esse strictioris iuris in Missis Conuentualibus, seu principalibus Ecclesiarum Cathedralium, & Collegiatarum; quod cum *Suar. & alys* docet *Bonacin. disp. 4. de Euchar. quest. vltima, punct. 7. §. 3. num. 3.* quia æquiparantur hæ Missæ Horis Canonicis quæ dicuntur in Choro. imò verò sunt Horarum quasi finis, ad quem diriguntur Horæ, ut egregiè probat *Francol. de Temp. Horarum Canonic. par. 1. cap. 16. num. 18.* eiusmodi est Rubrica de concordia Missæ Conuentualis cum Officio; quæ expressè præcipitur in *cap. Cum creatura. de Celebrat. Miss.* per verbum *mandamus* Honorij III. Docent enim *Doctores à Bonac. citati de Leg. disp. 1. quest. 1. punct. 7. §. 4. num. 7.* quod verbum *mandamus* importat obligationem ad mortale. Inter Collegiatas autem adhuc esse disparitatem dico: nam Collegiata Regularis (quæ tamen minùs propriè Collegiata dicuntur, ut paulò infra probabo) tenentur ad Horas Canonicas & Missam in Choro, ex vi Regulæ tantum & consuetudinis interpretantis Regulam; sicuti etiam ad Officium diuinum extra Chorum consuetudo tantum obligat Regulares ut sic, ex *Caier. verbo Hora.* at seculares Canonici tenentur ex stipendio ad leges Pontificias in Choro seruandas.

5 DICO QUINTO. Propè præceptiuas eas esse Rubricas, de quibus disputant Doctores; & tamen Pius V. & Clem. VIII. inclinant expressè in alteram partem, præcipiendo in Bulla, ut iuxta formam in nouo Missali tradi-

E e tam

tam celebretur Missa: eiusmodi sunt, de Matutino & Laudibus ante Missam, de mappis tribus, de luminariis cereis; quæ licet sint controuersa inter Doctores, ij tamen Pontifices Summi prædicta potius in suis Rubricis approbarentur tamquam tutiora.

6 DICO SEXTO. Dubias esse reliquas de principio auroræ, & sine meridiei, de Cruce in Altari, de pedibus calcandis, de vestetali, de pileoli vsu, à quo concedatur extra Canonem; de Orationibus ad vestes, & post Missam; de Missa priuata ad arbitrium sine causa; de Missa non approbata, nisi pro quibusdam Ecclesijs; de Votiuâ, vel de Requiem, in Festo Duplici, & diebus prohibitis; de Orationibus additis secretò dicendis, ex deuotione Celebrantis: in quibus omnibus Doctoribus utrimque disputantibus, Rubricis tamen magis adherendum esse censeo.

7 DICO SEPTIMO. Inter has dubias Rubricas illa est apud me valdè certa, quòd sit de re grauissima, quæ habetur par. 1. tit. 3. num. 1. nimirum, *In Ferijs Quadragesimæ, Quatuor Temporum, Rogationum, & Vigiliarum, etiam si Duplex, vel Semiduplex Festum, vel Octaua occurrat, in Ecclesijs Cathedralibus & Collegiatis cantantur duæ Missæ, una de Festo post Tertiam, alia de Feria post Nonam.* Cantari ergo debent, vbi nimirum cantari quotidie Missa consuevit à Canonicis; tum quia præcipit Pius V. in virtute sanctæ obedientiæ in Bulla, vt decantetur Missa iuxta normam, ritum & modum à se præscriptum, hoc est, quandoque duæ; tum quia altera earum sine commemoratione alterius dici debet, ex tit. 7. num. 2. & hoc modo, altera non responderet integrè Officio di-

uino, in quo fit de Festo & Feria simul (Missa enim Conuentualis debet respondere integrè Horis Canonicis;) tum quia est ritus Ecclesiæ perantiquus, teste *Microl. cap. 48. & 58. vt diximus pag. 5.* tum quia circumstantia illa temporis (post Tertiam altera, altera post Nonam) indicat esse notabilem ritum; tum quia Clementis VIII. auctoritate Missale recognitum, suis locis octies ad minus monet Lectorem hæc de re, vt obliuioni non tradatur; scilicet, ante Missam de Vigilia Ascensionis, in Festo S. Marci, in Vigilia Apostolorum Petri & Pauli, in Vigilia S. Laurentij, in Festo SS. Cornelij, &c. SS. Ianuarij, &c. in Vigilia S. Matthæi, & in Commemoratione omnium fidelium Defunctorum: tum quia S. Carolus cum suis Prouincialibus Episcopis in *Concil. IV. Prouinciali Romæ approbato* in hæc verba decreuit: *Quibus diebus ex Missalis Romani Rubricarum præscripto in Ecclesijs Cathedralibus & Collegiatis duæ Missæ Conuentuales celebrari oportet, ea ambæ canantur: quòd si Capitulum præstare omiserit, neglexerit, ve, non solum illius diei, in quo huic numeri defuerit, verum etiam alterius diei distributionibus mulctetur.* Hæc ibi.

8 Dices, Sufficere (quod recentior scripsit, consuetudini nimium fauens, quæ potius est abusus) fieri satis, si altera dicatur priuatim, puta, quæ est de Feria, & Choro absente. Addunt alij, eo quia *titulo 7. num. 2.* habentur verba, *dicuntur duæ:* ergo satis est, si dicatur altera priuatim; sed verbum *dicuntur* explicandum est, *cantantur,* ne pugnent inuicem duæ Rubricæ. altera enim alteram explicat, & posterior à priore pendet. Deinde non est maior ratio, ex vi verbi *dicuntur,* vt altera

altera sit priuata, altera solemnis. Item, quæ dicitur Choro absente non potest respondere Horis Canonicis, neque dici potest Conuentualis. Præterea illa Horæ definitio, Tertiæ & Nonæ, indicat, debere vtramque celebrari, prout Hora Tertia & Nona dicuntur in Choro, hoc est, cum cantu, & Choro præsentate. Atque hæc est Romana praxis in Patriarchalibus Romæ Ecclesijs: adeoque in ijs existimata fuerunt hæc duæ Missæ grauissimæ, vt *Franciscus Samaritanus, Beneficiarius Ecclesiæ Lateranensis, & Doctor, in suo Thesouro Sacerdotali tertia par. titulo, Missæ plures, &c. concedat, posse has duas Missas ab eodem celebrari, si fortè vnus tantum Sacerdos eo die in Ecclesia Collegiata celebrare queat. quod deinde sublatum est in Rubricis par. 1. titulo 7. num. 2. quando scilicet plures quotidie non celebrant Sacerdotes. Denique die 2. Nouembris ait Rubrica: Missa dicitur principalis pro Defunctis post Nonam. explicant omnes, cantari debet Choro præsentate. eademque est ratio de alijs Missis. Aliqui ex præfato verbo dicuntur inferunt, quòd vbi plures Sacerdotes celebrant, debent dici duæ Missæ prædictæ priuatim. Laudo vsus, sed nego esse Rubricæ hunc sensum; quod patebit magis infra.*

9 Dices adhuc: Verba *cantantur & dicuntur* non sunt imperatiua. Respondeo, *In titulo 5. de Missis Defunctorum num. 1. habes, dicantur duæ Missæ, & titulo 15. numero 2. Missa de Tempore, quamuis dies sint sollemnes, in quibus fit Officium cum Missa de Festo, debet cantari post Nonam.* Item in Rubricis enuntiatuum verbum habet vim imperatiui; verbi

gratia, *in die 2. Nouembris in Breuiario: Dicuntur Vesperæ Defunctorum. post Laudes incipit Matutinum Defunctorum.* Ecce verba enuntiativa tantum; & Doctores tamen ex his verbis volunt, teneri nos sub mortali ad recitandas Vesperas & Matutinum Defunctorum, vt *Suar. expressè docet lib. 4. de Hor. Canon. cap. 25. num. 8. Item in cap. Cum creatura. citato supra, & explicato num. 5. mandat Honorius, cantari Missam respondentem Horis Canonicis, sub mortali; non autem responderet, si altera non cantaretur, vt dictum est num. 8. & Pius V. vt integrè respondeat Horis Canonicis, duas præscribit; ergo tenentur Collegiata ad duas. Valet enim hic Regula illa: *Paria sunt, non facere, & facere male, contra Rubricas, cap. Inter corporalia. de Translat. Episcop. cap. Veniens. de Presbyti. non bap.**

10 Cui nostræ sententiæ subscribere aliquando, cum in dubium à nonnullis reuocaretur, doctissimi viri, & notissimi, *Paulus Fraxinellus, Ordinis Eremitarum sancti Augustini, Petrus Thomas Saracenus, Ordinis Carmelitarum, Ioan. Petrus Moneta, & Homobonus de Bonis, Theologi Ordinis nostri, & primarij: qui omnes præclara multa prælo dederunt.*

11 Sacra Rituum Romana Congregatio die 16. Maij 1626. decreuit, non posse omiti alteram ex his duabus Missis cantandis, ob celebrationem Capituli Canonicorum; & iterum hoc idem die 16. Ianuarij 1627. asseruit, ne duæ Missæ, etiam ex necessaria negotiorum causa, & Capitulari, omittantur.

12 Dices: An Regulares comprehendantur in hac Rubrica. Negat *Rodericus de Quæst. Regular. Tomo 1. quæst. 43. artic. 12. quia, inquit, non*

veniunt Regulares nomine Ecclesiarum Collegiarum in odiosis: quæ ratio mihi non placet: sed quia Ecclesiæ Regularium appellantur propriè Conuentuales ab *Innocen. IV. in Bulla eiusdem. 7. Bullarj. vbi Flavius Cherubinus in Compendio Bullar. scholio 1.* notat eo titulo appellari, ad differentiam Collegiarum, quæ sunt propriè Canonicorum. Item in *Clem. 1. de Celebrat. Miss. ex Concil. Viennen.* distinguuntur Ecclesiæ Regulares à Cathedralibus, & Collegiatis; quibus postremis dumtaxat imponitur onus de duabus his Missis. adde rationè allatam supra n. 4.

13 DICO VLTIMO. Reliquas Rubricas esse directiuas tantùm, non tamen esse negligendas: saperet enim cõtempuum, si quæ earum perpetuò omitteretur, aut sapiùs, & vt plurimùm. & multò minùs, si timeatur scandalum. Contemptum verò, & ceu scandalum iudicabis, grauius, vel leuius, ex materia & intentione Sacerdotis. Vnde, quod alij dicunt, quatuor cum litteris celebrandam esse Missam, A. B. C. D. his addo ego litteram quintam E. in honorem quinque Vulnerum Christi. Hoc est Altè, Breuiter, Clarè, Deuotè, Exactè, seu Exquisitè.

Altè, vt audiatur. Breuiter, non vltra

mediam horam, ait *Scottia lib. 2. c. 19.* vel paulò vltra. Clarè, vt omnia verba integrè proferantur. Deuotè, vt attendatur ad ea quæ dicuntur. Exactè, vt fiant omnia quæ præscribuntur in Rubricis.

14 Vt autem Rubricarum obligatio magis innotescat, præterquam quòd in Bulla Pij V. pro Missali edita omnis mutatio, additio & detractio prohibetur, decreuit Concilium Tridentinum *Sessione 7. canone 13.* in hæc verba: Si quis dixerit, receptos, & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus, in solemnibus Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contemni, aut sine peccato à ministris pro libito omitti, aut in nouos alios per quemcumque Ecclesiarum Prælatum mutari posse, anathema sit. Hæc ibi. Sollemnis certè Sacramenti Eucharistiæ administratio in Missa fit, siue sit sollemnis, siue priuata; & ritus, qui habentur in Missali Romano, sunt Ecclesiæ Catholicæ recepti, & approbati, vt patet. Ex quibus non video, qua ratione doceant moderni Theologi, opinionem esse probabilem, quòd sine peccato possint omitti Rubricæ, & sine causa, scienter, etiam in materia leui. sed de his satis.

De alijs obligationibus Sacerdotum circa Missam. XII.

1 **A**lterum erat circa onera Sacerdotum in ordine ad Missam, quæ ad capita quinque reuocari possunt, vel ratione *Loci*, vel ratione *Temporis*, vel ratione *Ritus*, vel ratione *Officij* seu *Beneficij*, vel ratione *Stipendij*: & hoc eodem ordine procedendum erit in hoc titulo.

2 Ratione *Loci* tenetur Sacerdos Sacrum facere in certo Altari, non impe-

ditus legitimè, si testator aut alius locum celebrandæ Missæ præscripserit, aliàs peccat mortaliter; quia non implet voluntatem testatoris, quam neque heredes mutare possunt; non tamen tenentur ad restitutionem, si alibi pro eo celebret. Citat *Doctores Bonacin. de Euchar. disput. 4. quæst. vlt. pun. 7. §. 4. à num. 2. ad finem.* & ratio patet, quia violat priuatam legem testatoris.

3 Potest

3 Potest autem Episcopus aliquando ex iusta causa, si nequeat in eo Altari, concedere ut alibi celebret, *idem ibidem.*

4 Qui tenetur celebrare in Altari priuilegiato pro Defunctis, & alibi celebrat cum numismate, verbi gratia sancti Caroli, quo anima liberari potest à Purgatorio, peccat mortaliter, tum quia non seruat pactum; tum quia tutius est priuilegium Altaris quam numismatis, de quo dubitari potest an sit benedictum, *Fraxinellus in suo libello de Oblig. Sacerdotum sect. 4. conclus. 4. §. 9. num. 1. cum Doctoribus cit. ibidem.*

5 Qui tenetur alicubi celebrare absque applicatione Sacrificij, ad diuinum cultum tantum, ita debet ibi celebrare, ut nullo modo accipiat stipendium ab alio, ut illi applicet Sacrificium sibi liberum, quod expressè vetuit sacra Concilij Tridentini Congregatio in declaratione Decreti de Celebrat. Missarum sub sanctissimo Domino nostro Urbano VIII. emanati, de quo infra in responsione ad quartum dubium. Quod etiam notent Canonici, & Curati, qui tenentur celebrare Missam Conuentualem, seu Parochialem in proprijs Ecclesijs ratione Canoniciatus, seu Rectoriæ; quia ad eam tenentur ratione beneficij: secus, quando ex mera consuetudine seu statuto Canonicali, ad maiorem Ecclesiæ decorem, Missas priuatas in propria Ecclesia Collegiata seu Parochiali celebrant, non ratione beneficij, neque Cappellæ, neque legati, neque salarij. qui soli quatuor tituli in prædicta responsione prohibentur: & de Parochis, quod quibus diebus tenentur Missam celebrare, non possint manualement eleemosynam recipere, cen-

suit expressè S. Congregatio Concilij die 1. Septemb. 1629.

6 Ratione Temporis: quia vel numquam, vel sæpius, vel tardiùs, vel citiùs, vel rariùs celebrat quam debetur. Nam qui *numquam* celebrat, grauiter peccat: & in anno saltem ter aut quater quilibet celebrare tenetur, *ex Tridët. Sess. 23. de Reformat. cap. 14.* Parochi sæpius, ut audiant populi Missam. lege *Bonac. quest. ult. pan. 7. num. 1.*

7 Qui *sæpius* in die celebrat, peccat. excipe sequentes casus: alij verò à Doctoribus allati non sunt ampliùs in usu. Primò in die Natiuitatis. Secundò in casu supplendi Sacrificij, de quo supra titulo 10. numero 3. Tertio, quando Sacerdos præest duabus Ecclesijs, in quibus vterque populus solet audire Missam; & non habet Vicarium, qui suppleat in altero loco, *Suar. disput. 80. sect. 3. cum alijs.* Quarto, quando pauci sunt Sacerdotes, & multi sunt Catholici in locis infidelium & hæreticorum, *Nauar. & alij apud Scortiam lib. 2. cap. 16. num. 2.* in his enim casibus postremis licet bis & ter celebrare, si opus est, *ex Suar. omiſsa ablutione Calicis, ut in Natiuitate Domini.*

8 Contingit *tardiùs* celebrare cum peccato mortali, quando notabiliter differtur Sacrificium, puta, ad impetrandum aliquid à Deo, & Missa dicitur elapsò necessitatis tempore. quo casu tenetur etiã ad restitutionem, *Pet. Nau. lib. 2. de Restit. cap. 2. numero 366.*

9 Et item, quando ita multæ Missæ acceptantur pro Defunctis celebrandæ, ut longissimo tempore sit opus. cui malo prouisum est nuperrimè *cum Decreto de Celebr. Miss. à sacra Congreg. Tridët. Congregatione edito 21. Iu-*

nij 1625. in quo prohibetur singulis, ne eleemosynas manuales & quotidianas pro Missis accipiant, nisi oneribus antea impositis ita satisfecerint, ut noua suscipere valeant.

10 Qua tamen in re eadem Congregatio declarauit, Primò, posse noua Missarum onera suscipi, etiam si oneribus iam susceptis non satisfecerint, dummodò infra modicum tempus possint omnibus satisfacere. ita in *declar. citata ad decimum.*

11 Si tamen tribuens eleemosynam pro nouis oneribus sciat impedimentum, & consentiat, eo casu poterunt noua suscipi post alia quamprimum persoluenda, *ibidem ad undecimum.*

12 Comprehenduntur etiam in hoc Decreto priuati quique Sacerdotes, *ibid ad decimum quintum.*

13 Transgressores huius specialis Decreti non tenentur tamen ad pœnas appositas in prædicto Decreto, quæ relationem tantum habent ad onera perpetua, de quibus in eodem Decreto agitur, & nos paulò infra, *ibidem ad duodecimum.*

14 Cessantq; omnia priuilegia, quibus indulgetur, ut certarum Missarum celebratione, vel anniuersariorum, vel quibusdam Collectis, plurium Missarum oneribus in futurum suscipiendis satisfiat; ita ut, si tempore huius Decreti superfuerunt multæ Missæ celebrandæ, hæ celebrari distinctè debeant, ut in *declar. cit. ad sextum.*

15 Qui verò obligatur ad celebrandum in Festis de præcepto, de voluntate testatoris, non potest differre Missam in sequentem Feriam; quia Feria non est Festum. Neque intelligendus est testator de Festis Duplicibus, vel Semiduplicibus, quando simpliciter dicit, in *Festis*, sed de Festis de præcep-

to, aut consuetudine, pro seruitio populi, ut censuit *Congr. Penitentiar. Mediolan. re bene agitata, teste Bonacin. loco cit. num. 6.*

16 Citius quoque celebrandò peccatur, anticipata scilicet applicatione Sacrificij, nempe incerta, pro eo qui postea eleemosynam dedit, cum suspensione effectus Sacrificij. Quæ anticipata applicatio prohibita fuit à Paulo V. velut auaritiæ fomes, *die 5. Nouem. 1605. ut scribit Fraxinellus sect. 3. prenot. 5. §. 5. num. 2. & 3.* Potest tamen Cappellanus præuenire tempus celebrationis, & anticipatè celebrare Missas antecedente Hebdomada, quas ex obligatione celebraturus erit in sequenti pro certa intentione, *Doctores citati à Barbof. de Potest. Episc. par. 2. alleg. 24. num. 14.*

17 Rariùs denique celebrando peccatur, quando quotidiano quis obligatur Sacrificio per se vel per alium faciendò; & vno die per Hebdomadam omittit celebrare, neque celebrari per alium curat: secùs, si vni tantum impositum est quotidianum onus, ut per se ipsum impleat, nam hoc intelligi debet, salua honestate, & decencia, ratione cuius vacare potest à Missa celebranda semel in Hebdomada; hoc est, potest semel non celebrare. *fusè Bonac. loco cit. §. 2. num. 16.* non autem potest semel pro alio applicare Sacrificium: quæ duo sunt valde diuersa, ut patet.

18 Qui verò impeditus infirmitate non facit quotidianam Missam, ad quam tenetur, excusatur; neque tenetur ad supplementum, nisi ultra mensem agrotet; & item si reliquo anni tempore diligens ille fuit in suo munere obcundo; & nisi in foundatione beneficij aliud expressè statuatur. quæ singula omnia sunt rationi consona, *ex Bonac. ibidem*

ibidem pun. 8. n. 17. cum alijs citatis.

19 Ratione *Ritus* accidunt peccata in oneribus Missarum, quando promittit Sacerdos Missam Votiuam, vel de Requiem, & dicit aliam de Officio currenti; quia virtus fidelitatis periret: & multò magis, si cum iuramento per instrumentum promississet, *Fraxinellus in Opere edito sub hoc titulo, An Sacerdos teneatur dicere Missam pro Defunctis, vel eius vice possit dicere de Sanctis, vel Ferijs occurrentibus*, edidit Bononiæ, me vrgente, 1625.

20 Ceterùm *ibidem*, citatis quàm plurimis Doctoribus classicis, docet ille idem, posse loco Missæ de Requiem dici Missam de Sancto, vel de Feria currente, quando maiori deuotione afficimur in Missa de Sancto, vel de Feria priuilegiata. vnde oritur maior valor accidentalis Missæ ex opere operantis, quo compensari potest, etiam cum lucro, Missa de Requiem breuior, & quæ in multis minuit potiùs deuotionem. nam alioquin ex opere operato idem est valor in omnibus Missis.

21 Si verò non afficitur Sacerdos maiori deuotione in Missa de Sancto, vel de Feria, tunc dicere debet de Requiem, excepto Festo Duplici, Dom. & alijs diebus, in quibus prohibetur Missa de Requiem ab Ecclesiasticis Rubricis, vt supra *par. 1. tit. 5. num. 2. pagina 12.*

22 Sensus etiam Ecclesiæ est, vt Missa concordet cum Officio, quoad eius fieri potest: cni sensui fideles omnes conformari debent. ex quo sequi videtur, non esse verba petentis Missam Votiuam, seu de Requiem, ita amarè intelligenda, vt eo modo rigorosè celebrare teneatur Sacerdos, sed ciuili modo, & morali, cum causa rationabili, ait Ecclesia in *Rubricis tit. 5. num. 3.*

Lex etiam Ecclesiæ præualere debet super laicorum legem priuatam; & sæpè irrationabilem.

23 Monet idem Auctor sapienter Sacerdotes, vt promittant se dicturos Missas eo modo quo magis prodesse possunt, iuxta maiorem sui dispositionem, & deuotionem.

24 Populus etiam, qui simul offert cum Sacerdote, potest affici maiori deuotione audiendo Missam de Sancto quàm de Requiem, & consequenter prodesse magis eisdem ijs pro quibus Missa celebratur. & hæc *Fraxinellus probat fusius ibid.*

25 *Azorius lib. 10. cap. 32. quest. 5.* docet ferè prædicta de Missis Votiuis, quarum vice potest dici Missa cum Officio concordans, cum intentione secreta, quam haberet Sacerdos in Votiuam.

26 Nec erit necesse dicere in prædictis casibus Collectam de Votiuam, seu de Requiem, maxime si per Ecclesiasticos ritus non liceret. applicatio namque Sacrificij non fit in Collectis, sed potiùs in *Memento*, seu, vt Theologi loquuntur, in oblatione, quæ tacitè fit in ipsa consecratione.

27 Ratione *Officij*, seu *Beneficij*, quod erat quartum caput, contingit in oneribus Missarum peccari: nam Episcopi & Parochi tenentur aliquando applicare Sacrificium pro suis ouibus, ex *Concil. Trid. Sess. 23. cap. 1. initio*, arbitrio boni viri, nempe in præcipuis solemnitatibus Domini, & Dominicis diebus, aut saltem semel in Hebdomada, ex *Bonac. quest. ult. punct. 7. in fin.* qua ratione conciliari possunt Doctores, qui negant, cum Concilio Tridentino affirmante *Sess. 23.* est enim populorum curator Episcopus, seu Parochus, & ab iisdem sustentantur.

28 Regu-

28 Regularis etiam grauiter peccat, applicando Sacrificium contra rationabilem voluntatem sui Prælati, vel Sacristæ ab eodem deputati, *Fraxinell. sect. 7 §. 6.* vbi addit, posse Prælatos irritare intentionem subditorum in Missæ celebratione, si secus applicent, ita vt Deus acceptet Sacrificium, & valeat illi, cui à Prælato per ministrum infidelem applicatur. Et licet *Suar. doceat*, pendere effectum Sacrificij ab intentione Celebrantis, etiam iniusta; eum tamen explicat *Fraxinell.* loqui de Sacerdote sæculari libero, non de regulari, cuius voluntas à Prælato pendet. aliàs onera Monasteriorum subiacerent periculo & dubitationi, an perfoluerentur.

29 Quilibet item Sacerdos, ex probabiliori sententia, non potest applicare portionem Sacrificij, quam diximus suprâ, *cùm de Canone pag. 146.* esse propriam Sacerdotis, accepto ob eam stipendio, tamquam pro integra Missa; quia cùm sit saltem dubia hæc doctrina, pesset lædi iustitia in hoc casu, & proximus, qui stipendium pro Missa dedit, suo fructu defraudari. Si verò fiat hæc applicatio Sacrificij ex mera charitate, est satis probabilis opinio, & nullum damnum inde sequi potest proximo, pro quo celebratur.

30 Conuenit adhuc ratione *Officij*, vt ille, qui supplet inchoatum ab alio Sacrificium, conformet se cum primo Sacerdote in applicatione eiusdem Sacrificij; quia accessorium sequitur naturam principalis: & quia (cùm supplementum supponat alteram saltem speciem cõsecratam esse) probabile est, iam factam esse Deo oblationem pro eo, pro quo primus Sacerdos cepit Missam facere, *Corduba lib. 1. quest. 3. in quest. principal. opin. 5. post con-*

clus. 4. §. 2. & Vasq. disput. 231. numero 40. & 41.

31 Demum ratione *Stipendij* multis modis peccatur. Qui enim accipit plura stipendia iusta, taxata scilicet vel lege, vel consuetudine, à pluribus, petentibus singulis vnâ Missam pro se distinctè, & vnâ facit Missam pro ijs omnibus, peccat, ex communi sententia, *Fraxinell. sect. 4. conclus. 1. fusiùs.*

32 Qui ab vno accipit plura stipendia pro pluribus Missis, & vnâ tantum celebrat, eodem modo quo suprâ, peccat, *ex eodem ibidem.*

33 Qui procurat stipendium iusto pinguius pro vna Missa (nisi celebrandum sit in loco distant, vel incommodo) peccat, *ex Bonac. & alijs, quos citat quest. ultim. punc. 8. num. 13.* & tenetur inuitè danti restituere, *ibidem numero 11.* neque sufficit titulus paupertatis, quia facta est ordinatio in Sacerdotem titulo beneficij, seu patrimonij sufficientis ad victum, *ibid. num. 14.*

34 Qui stipendium iusto pinguius accipit pro Missa, quam deinde minori stipendio, quàm sit iustum, facit ab alio celebrari, peccat: neque item, si det illi stipendium iustum, retinens sibi quod est vltra iustum, tutus est in conscientia, nisi sit dominus, & non merus dispensator aut curator Missarum celebrandarum, *Fraxinell. sectione 3. prænot. 5. §. 4. num. 1. & Congregat. Pœnitent. Mediol. apud Bonac. loco citato num. 18.*

35 Sed eam limitationem, nisi sit dominus, &c. sustulit sacra Concilij Tridentini Congregatio in Decreto suprâ citato, in quo absolute prohibetur Sacerdoti, qui Missam accepit celebrandam cum certa eleëmofyna, ne eamdem Missam alteri, parte eiusdem eleëmof-

eleëmofynæ sibi retenta, celebrandam committat. & intelligi debet, etiam si detur illi stipendium iustum; quia paulò infrà in eodem Decreto iubentur dici Missæ pro eleëmofyna tenui & pingui æqualiter; *Omne, inquit, damnable lucrum ab Ecclesia remouere uolens. ecce causam Decreti.*

36 Imò eadem sacra Congregatio declarauit, etiam eleëmofynam maiorem solita dari, tribuendam esse integram absolutè Sacerdoti celebranti, nec ullam illius partem ab aliquo retineri posse, *in cit. declar. ad nonum. & in responsione ad septimum*, permittendum non esse ait, ut Ecclesiæ, ac loca pia, seu illorù administratores, ex eleëmofynis Missarum celebrandarum vllam, vtcumque minimam, portionem retineant, ratione expensarum quas subeunt in celebratione Missarum: nisi, cum Ecclesiæ & loca ipsa alios non habent redditus, quos in vsum earumdem expensarum erogare licitè possint; & tunc, quam portionem retinebunt, nullatenus debere excedere valorem expensarum, quæ pro ipsomet tantùm Missæ Sacrificio sunt necessariò subeundæ. & nihilominùs eo etiam casu curandum esse, ut ex pecunijs quæ supersunt, expensis ut suprà deductis, absolutè tot Missæ celebrentur, quot præscriptæ fuerint ab offerentibus eleëmofynas. Hæc ibi.

37 Qui verò, acceptis duobus stipendijs iustis pro duabus Missis, vnam celebrat, applicando vni Sacrificium vt propitiatorium, alteri vt impetratorium, peccat tamen; quia vterque totum Missæ fructum præterdit, *Suar. cum alijs apud Bonac. quest. ult. pun. 8. num. 15.* & sacra Congregatio Concilij Tridentini *in Decreto citato* damnat hanc distinctionem,

38 Qui à pluribus stipendia minorâ iusto recipit, vt ex ijs, constituto stipendio iusto, vnam Missam celebret, peccat: tum quia promittens cuique Missam, tenetur dare illi totam; tum quia *in Decreto citato sacre Congregationis* tot Missæ dici debent, quot sunt eleëmofynæ datæ, etiam incongruæ, & exiguæ, siue ab vno siue à pluribus dentur. quod præcipitur ibi sub obtestatione diuini iudicij, sub peccato mortali, & cum obligatione restitutionis, reuocatis quibuscumque priuilegijs.

39 Rector beneficij, qui potest per alium celebrare Missam, tenetur tribuere Sacerdoti celebranti pro se congruam eleëmofynam, secundùm morem ciuitatis, vel Prouinciæ, nisi in fundatione ipsius beneficij aliud fuerit cautum, *eadem Congreg. in cit. declar. ad octauum.*

40 Vbi nullum statutum est stipendium à testatore, vel alio, pro certo numero Missarum, eo casu statuere debet Ordinarius, non autem heres, aut alius, & iuxta morem ciuitatis, *ibid. in respons. ad secundum & quintum.*

41 Caueat autem vnusquisque ab onere perpetuo Missarum suscipiendo sine licentia Episcopi sui, vel Generalis Vicarij, seu Generalis, aut Prouincialis, si Regularis est, danda in scriptis, & gratis; alioquin sæcularis ab ingressu Ecclesiæ erit eo ipso interdictus, Regularis autem pœnam priuationis Officij, & perpetuæ inhabilitatis ad Officia, vocisq; actiuæ ac passiuæ, absque alia declaratione, incurret, *eadem Congreg. in citato Decreto.*

42 Ad hæc, vt ibidem dicitur, amoueantur capsulæ ab Ecclesijs cum inscriptione, *Eleëmof. pro Missis*, ne fide-

les hac ratione frustrentur; neque exponantur in die Commemoracionis omnium fidelium Defunctorum pro eorumdem Missis solitæ apponi, *ut in cit. declarat. ad decimumtertium.* nulla tamen pœna est in hoc casu imposita, *ex responsione ad duodecimum.* quæ in Decreto videbatur apponi.

43 Neque acceptorum multorum onerum reductio, moderatio & commutatio ab alio nunc fieri potest, nisi à Sede Apostolica; & aliter factæ sunt nullæ, *ut in cit. Decreto sacre Congreg. Concil. Trident.* Verumtamen, si in ipsa Beneficij erectione cautum fuerit expressè, *ut liceat Episcopo iniunctum opus reducere ac moderari,* declaravit *eadem sacra Congregatio,* licere adhuc Episcopo id præstare, *in respons. ad primum dubium.* Quare neque in Synodis Diœcesanis, neque in

Capitulis Generalibus fieri possunt ampliùs reductiones Missarum olim concessæ à Concilio Tridentino.

44 Et ne vllò vñquam tempore hæc in obliuionem seu desuetudinem abeant, Superiores locales cuiusque Monasterij, Conuentus ac domus Regularis curare atque efficere tenentur, sub pœna priuationis officij, vocisq̃ue actiuæ & passiuæ ipso facto incurrenda, *ut in perpetuum sexto quoque mense, id est, Feria secunda post primam Dominicam Aduentus, & Feria sexta post Octauam Corporis Christi prædictæ Ordinationes in publica mensa perlegantur.* quam pœnam subiere iam nonnulli apud eandem sacram Congregationem Concilij Tridentini ab eorum subditis accusati.

Et hic esto finis tertiæ Partis Rubricarum Missalis.

